

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย พรรณนาหาความสัมพันธ์ (Descriptive Correlation Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเสริมสร้างพลังอำนาจในงานของหัวหน้าหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ การเป็นผู้ตามที่มีประสิทธิผลของพยาบาลประจำการตามการรับรู้ของหัวหน้าหอผู้ป่วย และความสัมพันธ์ของการเสริมสร้างพลังอำนาจในงานของหัวหน้าหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการกับการเป็นผู้ตามที่มีประสิทธิผลของพยาบาลประจำการตามการรับรู้ของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลชุมชน เขต 14 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย

1.1 หัวหน้าหอผู้ป่วย หมายถึง พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งหัวหน้าหอผู้ป่วย หรือหัวหน้างานหรือรักษาการแทน ที่ดำรงตำแหน่งนี้ตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป ในแผนกต่างๆ ของกลุ่มการพยาบาล ได้แก่ แผนกงานผู้ป่วยนอก งานอุบัติเหตุ-ฉุกเฉิน งานห้องคลอด และงานผู้ป่วยใน โรงพยาบาลชุมชน เขต 14 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4 จังหวัด คือ 1) จังหวัดนครราชสีมา 2) จังหวัดบุรีรัมย์ 3) จังหวัดสุรินทร์ และ 4) จังหวัดชัยภูมิ โดยศึกษาในโรงพยาบาลชุมชน ขนาด 30-120 เตียง ที่เปิดให้บริการครบทั้ง 4 แผนก จำนวน 67 แห่ง รวมทั้งสิ้น 308 คน (ฝ่ายพัฒนาบุคลากร สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เขต 14 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) (ตารางที่ 2)

1.2 พยาบาลประจำการ หมายถึง พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในระดับปฏิบัติการร่วมกับหัวหน้าหอผู้ป่วยคนปัจจุบันตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป ในแผนกและโรงพยาบาลชุมชนตามคุณสมบัติที่กำหนด ในข้อ 1.1 รวมทั้งสิ้น 2752 คน (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 จำนวนโรงพยาบาลชุมชน ประชากรหัวหน้าหอผู้ป่วยและพยาบาลประจำการ
โรงพยาบาลชุมชน เขต 14 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รายจังหวัดและโดยรวม

ขนาดของ โรงพยาบาลชุมชน		รพช. นครราชสีมา	รพช. บุรีรัมย์	รพช. สุรินทร์	รพช. ชัยภูมิ	รวม
30 เตียง	รพ	10	11	7	7	35
	HN.	39	42	27	27	135
	RN.	317	273	191	203	984
60 เตียง	รพ	8	5	5	3	21
	HN.	37	25	25	15	102
	RN.	371	202	262	143	978
90 เตียง	รพ	4	2	1	1	8
	HN.	24	12	6	6	48
	RN.	244	143	78	59	524
120 เตียง	รพ	2	1	0	0	3
	HN.	15	8	0	0	23
	RN.	162	104	0	0	266
รวม	รพ	24	19	13	11	67
	HN.	115	87	58	48	308
	RN.	1094	722	531	405	2752

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้ ได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage random sampling) และคำนวณขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรวิธีการจัดสรรตัวอย่างตามสัดส่วนหรือร้อยละของขนาดชั้น (Proportional Allocation) ของ Cochran (1977 อ้างถึงใน วรณชนก จันทชุม, 2545) จากประชากรที่ต้องการศึกษาของกลุ่มการพยาบาล โรงพยาบาลชุมชน เขต 14 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในการศึกษาความสัมพันธ์ของการเสริมสร้างพลังอำนาจในงานของหัวหน้าหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการกับการเป็นผู้ตามที่มีประสิทธิผลของพยาบาลประจำการตามการรับรู้ของหัวหน้าหอผู้ป่วย ซึ่งเป็นการศึกษาตัวแปรต้นและตัวแปรตามตามการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างคนละกลุ่ม ดังนั้นเพื่อขจัดตัวแปรอื่น ๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อการศึกษาและควบคุมให้ตัวแปรตามที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากตัวแปรต้น จึงใช้กลุ่มตัวอย่างหัวหน้าหอผู้ป่วยและพยาบาลประจำการที่อยู่ในบริบทใกล้เคียงกัน คือ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยยึดกลุ่มตัวอย่างหัวหน้าหอผู้ป่วยเป็นหลัก เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างหัวหน้าหอผู้ป่วยและพยาบาลประจำการในแผนกและโรงพยาบาลเดียวกัน และจับคู่หัวหน้าหอผู้ป่วยกับพยาบาลประจำการที่ศึกษา จำนวนเท่ากับ 1:1

ดังนั้นจึงกำหนดให้ขนาดตัวอย่างหัวหน้าหอผู้ป่วยและพยาบาลประจำการมีจำนวนเท่ากัน คือ มีขนาดเท่ากับจำนวนตัวอย่างหัวหน้าหอผู้ป่วยที่คำนวณได้ ดังนี้

- (1) หัวหน้าหอผู้ป่วย จำนวน 164 คน
- (2) พยาบาลประจำการ จำนวน 164 คน

โดยมีวิธีการสุ่มและกำหนดขนาดตัวอย่างตามขั้นตอนดังนี้

2.1 การกำหนดขนาดตัวอย่าง

แบ่งโรงพยาบาลชุมชนออกตามขนาดของโรงพยาบาล (ขนาดเตียง) เป็นระดับชั้นภูมิ คือ ระดับ 30, 60, 90 และ 120 เตียง นับจำนวนหัวหน้าหอผู้ป่วยและพยาบาลประจำการในแต่ละโรงพยาบาลและจัดสรรเข้าสู่ชั้นภูมิ (ตารางที่ 2)

2.1.1 การกำหนดขนาดตัวอย่างหัวหน้าหอผู้ป่วย

กำหนดขนาดตัวอย่างหัวหน้าหอผู้ป่วย โดยคำนวณขนาดตัวอย่างจากสูตรวิธีการจัดสรรตัวอย่างตามสัดส่วนหรือร้อยละของขนาดชั้น (Proportional Allocation) ของ Cochran (1977 อ้างถึงใน วรรณชนก จันทชุม, 2545)

$$\text{สูตร} \quad n_{\text{prop}} = \frac{(N \sum_i N_i S_i^2)}{N^2 D^2 + \sum N_i S_i^2}$$

กำหนดให้ n เป็นขนาดตัวอย่าง
 N เป็นขนาดประชากร
 N_i เป็นขนาดประชากรในแต่ละชั้น
 i เป็นจำนวนชั้นหรือโรงพยาบาล
 S_i^2 เป็นความแปรปรวนของตัวอย่างที่ใช้ประมาณค่าความแปรปรวนของประชากร มีค่าเท่ากับ 0.160 [ได้จากค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากงานวิจัยของทรงกลด เจริญศรี (2550) มีค่าเท่ากับ 0.40]

d ความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าที่ยอมรับได้ ให้เท่ากับ 0.05

Z ค่าปกติมาตรฐานได้จากตารางการแจกแจงปกติมาตรฐาน ขึ้นกับระดับความเชื่อมั่น กำหนดให้ความเชื่อมั่นที่ระดับ 95% หรือ $\alpha = 0.05$, $Z_{\alpha/2} = Z_{0.025} = 1.96$

$$D^2 = \frac{d^2}{Z_{1-\alpha/2}^2} = \frac{(.05)^2}{(1.96)^2} = \frac{.0025}{3.84} = .00065$$

$$n_{\text{prop}} = \frac{308[115(.40)^2 + 87(.40)^2 + 58(.40)^2 + 48(.40)^2]}{(308)^2(.00065) + [115(.40)^2 + 87(.40)^2 + 58(.40)^2 + 48(.40)^2]}$$

$$= 135.57 \text{ คน} = 136 \text{ คน}$$

ได้ขนาดของตัวอย่างหัวหน้าหอผู้ป่วยโดยรวม จำนวน 136 คน

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ซึ่งจากการศึกษางานวิจัยของ สมบัติ นนท์ขุนทด (2549) ที่ทำการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในโรงพยาบาลชุมชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าได้รับแบบสอบถามกลับคืนร้อยละ 83.4 ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงเพิ่มจำนวนตัวอย่างจากเดิมร้อยละ 20 เพื่อให้ได้ตัวอย่างมากพอที่จะเป็นตัวแทนที่ดีของประชากรที่ศึกษา จากตัวอย่างหัวหน้าหอผู้ป่วยจำนวน 136 คน เป็น 164 คน

2.1.2 การกำหนดขนาดตัวอย่างพยาบาลประจำการ

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ กำหนดขนาดตัวอย่างพยาบาลประจำการโดยใช้กลุ่มตัวอย่างหัวหน้าหอผู้ป่วยเป็นหลักดังกล่าวข้างต้น ในการศึกษาครั้งนี้ ขนาดตัวอย่างพยาบาลประจำการจึงเท่ากับขนาดตัวอย่างหัวหน้าหอผู้ป่วยที่คำนวณได้ คือ จำนวน 136 คน และเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามทางไปรษณีย์ จึงเพิ่มจำนวนตัวอย่างจากเดิมร้อยละ 20 จากตัวอย่าง 136 คน เป็น 164 คน

2.2 การสุ่มตัวอย่าง

ทำการสุ่มตัวอย่างโดยจัดสรรตัวอย่างหัวหน้าหอผู้ป่วยและพยาบาลประจำการเข้าสู่ชั้นภูมิกลุ่มขนาดโรงพยาบาล ตามสัดส่วนหรือร้อยละของประชากร (ตารางที่ 3) โดยคิดเทียบตามหลักบัญญัติไตรยางศ์หรืออัตราส่วน (วรรณชนก จันทชุม, 2545) ตามสูตรดังนี้

$$\text{สูตร} \quad n_1 = \frac{n \times N_1}{N}$$

โดยที่ n_1 = ขนาดตัวอย่างในแต่ละขนาดโรงพยาบาล
 n = ขนาดตัวอย่างโดยรวม
 N_1 = ขนาดประชากรในแต่ละขนาดโรงพยาบาล
 N = ขนาดประชากรโดยรวม

ตัวอย่างการคำนวณ

กำหนดให้ n_1 = ขนาดตัวอย่างหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาล 30 เตียง
 n = ขนาดตัวอย่างโดยรวม = 164 คน
 N_1 = ประชากรหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาล 30 เตียง = 135 คน
 N = ประชากรหัวหน้าหอผู้ป่วย โดยรวม = 308 คน

$$n_1 = \frac{164 \times 135}{308} = 71.89 = 72 \text{ คน}$$

ได้ขนาดตัวอย่างหัวหน้าหอผู้ป่วยกลุ่มโรงพยาบาล 30 เตียง โดยรวม จำนวน 72 คน
 คำนวณขนาดตัวอย่างของโรงพยาบาลชุมชนในแต่ละจังหวัด โดยวิธีเดียวกัน ได้ขนาดตัวอย่างตามสัดส่วนประชากร ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างหัวหน้าหอผู้ป่วยและพยาบาลประจำการ
โรงพยาบาลชุมชน เขต 14 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ขนาดของ โรงพยาบาลชุมชน		รพช. นครราชสีมา		รพช. บุรีรัมย์		รพช. สุรินทร์		รพช. ชัยภูมิ		รวม	
		N_1	n_1	N_1	n_1	N_1	n_1	N_1	n_1	N_1	n_1
30 เตียง	HN.	39	21	42	22	27	14	27	15	135	72
	RN.	317	21	273	22	191	14	203	15	984	72
60 เตียง	HN.	37	20	25	13	25	13	15	8	102	54
	RN.	371	20	202	13	262	13	143	8	978	54
90 เตียง	HN.	24	13	12	7	6	3	6	3	48	26
	RN.	244	13	143	7	78	3	59	3	524	26
120 เตียง	HN.	15	8	8	4	0	0	0	0	23	12
	RN.	162	8	104	4	0	0	0	0	266	12
รวม	HN.	115	62	87	46	58	30	48	26	308	164
	RN.	1094	62	722	46	531	30	405	26	2752	164

N_1 = ขนาดประชากรในแต่ละขนาดโรงพยาบาล

n_1 = ขนาดตัวอย่างในแต่ละขนาดโรงพยาบาล

2.2.1 การสุ่มตัวอย่างหัวหน้าหอผู้ป่วย

จัดทำทะเบียนรายชื่อโรงพยาบาลชุมชนและบันทึกจำนวนหัวหน้าหอผู้ป่วยแต่ละโรงพยาบาลแยกตามกลุ่มขนาดเตียงและจังหวัด สุ่มจับฉลากชื่อโรงพยาบาลชุมชนที่ละกลุ่มขนาดแบบไม่ใส่กลับคืน (ตารางที่ 4) นับจำนวนตัวอย่างหัวหน้าหอผู้ป่วยในโรงพยาบาลชุมชนที่จับฉลากได้ทั้งหมดจนครบตามขนาดตัวอย่างที่กำหนดไว้ ซึ่ง จำนวนตัวอย่างหัวหน้าหอผู้ป่วยที่ศึกษาโดยรวม จำนวนเท่ากับ 164 คน (ตารางที่ 3)

2.2.2 การสุ่มตัวอย่างพยาบาลประจำการ

ในการศึกษายึดกลุ่มตัวอย่างหัวหน้าหอผู้ป่วยเป็นหลัก ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างพยาบาลประจำการจึงอยู่ในแผนกและโรงพยาบาลชุมชนเดียวกับกลุ่มตัวอย่างหัวหน้าหอผู้ป่วย สุ่มโดยจับฉลากรายชื่อพยาบาลประจำการแบบไม่ใส่กลับคืน จำนวนเท่ากับจำนวนกลุ่มตัวอย่างหัวหน้าหอผู้ป่วยในแต่ละแผนกและโรงพยาบาลชุมชนนั้น ๆ จนครบตามขนาดตัวอย่างที่กำหนดไว้ จำนวนตัวอย่างพยาบาลประจำการที่ศึกษาโดยรวม จำนวนเท่ากับ 164 คน (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 4 รายชื่อโรงพยาบาลชุมชน เขต 14 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่สุ่มได้

รายชื่อโรงพยาบาลชุมชน		
รพ.โซคชัย	รพ.ปากช่องนานา	รพ.บัวเชษฐ์
รพ.โนนไทย	รพ.บ้านกรวด	รพ.ชุมพลบุรี
รพ.ห้วยแถลง	รพ.ปะคำ	รพ.สำโรงทาบ
รพ.ขามทะเลสอ	รพ.หนองหงส์	รพ.กราบเชิง
รพ.หนองบุญมาก	รพ.พลับพลาชัย	รพ.สังขละ
รพ.โนนแดง	รพ.ห้วยราช	รพ.ปราสาท
รพ.ครบุรี	รพ.บ้านใหม่ไชยพจน์	รพ.บ้านเขว้า
รพ.คง	รพ.คูเมือง	รพ.เกษตรสมบูรณ์
รพ.ประทาย	รพ.พุทไธสง	รพ.หนองบัวระเหว
รพ.ปักธงชัย	รพ.สตึก	รพ.คอนสาร
รพ.พิมาย	รพ.ประโคนชัย	รพ.หนองบัวแดง
รพ.สีคิ้ว	รพ.นางรอง	รพ.จัตุรัส
รพ.บัวใหญ่	รพ.จอมพระ	รพ.ภูเขียว

3. การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง

3.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตศึกษาวิจัยเสนอต่อคณะกรรมการจริยธรรมในมนุษย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

3.2 เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว ดำเนินการทำหนังสือชี้แจงให้กลุ่มตัวอย่างทราบวัตถุประสงค์การวิจัย การนำข้อมูลมาใช้เฉพาะในเชิงวิชาการและการปกปิดชื่อ ข้อมูลส่วนบุคคล โดยการลงรหัส หมายเลขของกลุ่มตัวอย่าง

3.2 สำหรับการตอบและส่งกลับแบบสอบถามใช้วิธีแนบซองเปล่าติดแสตมป์ เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างใส่ซองปิดผนึกส่งถึงผู้วิจัยโดยตรง เพื่อป้องกันการรั่วไหลของข้อมูลส่วนบุคคลอื่นที่ไม่มีความเกี่ยวข้อง และปัญหาที่อาจกระทบต่อสถานการณ์ทำงาน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม 2 ชุด แต่ละชุดประกอบด้วยข้อคำถามที่จัดแบ่งเป็นส่วน ๆ ทั้งหมด 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ สมรส ระดับการศึกษา ระดับตำแหน่ง แผนกที่ปฏิบัติงาน ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในแผนกปัจจุบัน ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งปัจจุบัน (แบบสอบถามของพยาบาลประจำการเปลี่ยนคำถามสุดท้ายเป็น ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานร่วมกับหัวหน้าหอผู้ป่วยคนปัจจุบัน)

ส่วนที่ 2 แบ่งเป็น 2 ชุด คือ

ชุดที่ 1 แบบสอบถามการเสริมสร้างพลังอำนาจในงานของหัวหน้าหอผู้ป่วยตาม การรับรู้ของพยาบาลประจำการ ใช้ถามเฉพาะกลุ่มพยาบาลประจำการ เป็นแบบสอบถาม สภาพการทำงานที่มีประสิทธิภาพของ Laschinger (1994) ที่สร้างขึ้นตามแนวคิดของ Kanter (1977) แปลโดย สุนันทา ไชยาพอง (2544) ประกอบด้วยเนื้อหา 4 ด้าน คือ 1) ด้านโอกาส 8 ข้อ 2) ด้านข้อมูลข่าวสาร 9 ข้อ 3) ด้านการสนับสนุน 9 ข้อ และ 4) ด้านทรัพยากร 9 ข้อ รวมข้อคำถามทั้งหมด 35 ข้อ

ข้อคำถามแต่ละข้อมีคำตอบให้เลือกในลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยให้ผู้ตอบเลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียว มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านโอกาส

- 1 หมายถึง ท่านได้รับโอกาสเหล่านี้บ่อยมาก หรือประมาณ 5 ปี ต่อครั้ง
- 2 หมายถึง ท่านได้รับโอกาสเหล่านี้บ่อย หรือประมาณ 4 ปี ต่อครั้ง
- 3 หมายถึง ท่านได้รับโอกาสเหล่านี้ปานกลาง หรือประมาณ 3 ปี ต่อครั้ง
- 4 หมายถึง ท่านได้รับโอกาสเหล่านี้มาก หรือประมาณ 2 ปี ต่อครั้ง
- 5 หมายถึง ท่านได้รับโอกาสเหล่านี้มากที่สุด หรือทุกปี

ด้านที่ 2 ด้านข้อมูลข่าวสาร

- 1 หมายถึง ท่านรับทราบข้อมูลข่าวสารเหล่านี้บ่อยมาก หรือประมาณ 1-20%
- 2 หมายถึง ท่านรับทราบข้อมูลข่าวสารเหล่านี้บ่อย หรือประมาณ 21-40%
- 3 หมายถึง ท่านรับทราบข้อมูลข่าวสารเหล่านี้ปานกลาง หรือประมาณ 41-60%
- 4 หมายถึง ท่านรับทราบข้อมูลข่าวสารเหล่านี้มาก หรือประมาณ 61-80%
- 5 หมายถึง ท่านรับทราบข้อมูลข่าวสารเหล่านี้มากที่สุด หรือประมาณ 81-100%

ด้านที่ 3 ด้านการสนับสนุน

- 1 หมายถึง ท่านได้รับสิ่งสนับสนุนเหล่านี้บ่อยมากหรือนาน ๆ ครั้ง หรือประมาณ 1 ใน 5 ครั้ง
- 2 หมายถึง ท่านได้รับสิ่งสนับสนุนเหล่านี้บ่อยหรือบางครั้ง หรือประมาณ 2 ใน 5 ครั้ง
- 3 หมายถึง ท่านได้รับสิ่งสนับสนุนเหล่านี้ปานกลาง หรือประมาณ 3 ใน 5 ครั้ง
- 4 หมายถึง ท่านได้รับสิ่งสนับสนุนเหล่านี้มากหรือบ่อย หรือประมาณ 4 ใน 5 ครั้ง
- 5 หมายถึง ท่านได้รับสิ่งสนับสนุนเหล่านี้มากที่สุด หรือทุกครั้ง

ด้านที่ 4 ด้านทรัพยากร

- 1 หมายถึง ท่านได้รับทรัพยากรเหล่านี้น้อยมาก หรือประมาณ 5 ปี ต่อครั้ง
- 2 หมายถึง ท่านได้รับทรัพยากรเหล่านี้น้อย หรือประมาณ 4 ปี ต่อครั้ง
- 3 หมายถึง ท่านได้รับทรัพยากรเหล่านี้ปานกลาง หรือประมาณ 3 ปี ต่อครั้ง
- 4 หมายถึง ท่านได้รับทรัพยากรเหล่านี้มาก หรือประมาณ 2 ปี ต่อครั้ง
- 5 หมายถึง ท่านได้รับทรัพยากรเหล่านี้มากที่สุด หรือทุกปี

การแปลผล

การแปลผลและอธิบายตัวแปร โดยการให้ความหมายกับค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ย ผู้วิจัย กำหนดเกณฑ์การแปลผลไว้ ดังนี้ (ประคอง วรรณสูตร, 2542)

คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1.00-1.49	การเสริมสร้างพลังอำนาจอยู่ในระดับต่ำที่สุด
1.50-2.49	การเสริมสร้างพลังอำนาจอยู่ในระดับต่ำ
2.50-3.49	การเสริมสร้างพลังอำนาจอยู่ในระดับปานกลาง
3.50-4.49	การเสริมสร้างพลังอำนาจอยู่ในระดับสูง
4.50-5.00	การเสริมสร้างพลังอำนาจอยู่ในระดับสูงที่สุด

ชุดที่ 2 แบบสอบถามการเป็นผู้ตามที่มีประสิทธิผลของพยาบาลประจำการตาม

การรับรู้ของหัวหน้าหอผู้ป่วย ใช้สอบถามเฉพาะหัวหน้าหอผู้ป่วย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดคุณลักษณะการเป็นผู้ตามที่มีประสิทธิผลของ บุญใจ ศรีสถิตนรากร (2550) โดยการเป็นผู้ตามที่มีประสิทธิผลประกอบด้วยคุณลักษณะ 8 ประการ คือ 1) ความสามารถในการจัดการตนเอง 8 ข้อ 2) ความมุ่งมั่นในการทำงาน 9 ข้อ 3) ความสามารถในการทำงาน 8 ข้อ 4) การมีพฤติกรรมกล้าแสดงออก 8 ข้อ 5) ความภักดี 8 ข้อ 6) ความร่วมมือ 8 ข้อ 7) การพัฒนาตนเอง 9 ข้อ และ 8) ความคิดสร้างสรรค์ 8 ข้อ รวมข้อคำถามทั้งหมด 66 ข้อ

โดยข้อคำถามแต่ละข้อมีคำตอบให้เลือกในลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยให้ผู้ตอบเลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียว มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5	หมายถึง	เห็นด้วยกับข้อความนั้นมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยกับข้อความนั้นมาก
3	หมายถึง	เห็นด้วยกับข้อความนั้นบางส่วน
2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้นมาก
1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้นมากที่สุด

การแปลผล

การแปลผลและอธิบายตัวแปร โดยการให้ความหมายกับค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ย ผู้วิจัย กำหนดเกณฑ์การแปลผลไว้ ดังนี้ (ประคอง กรรณสูตร, 2542)

คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
4.50-5.00	การเป็นผู้ตามที่มีประสิทธิผลอยู่ในระดับสูงที่สุด
3.50-4.49	การเป็นผู้ตามที่มีประสิทธิผลอยู่ในระดับสูง
2.50-3.49	การเป็นผู้ตามที่มีประสิทธิผลอยู่ในระดับปานกลาง
1.50-2.49	การเป็นผู้ตามที่มีประสิทธิผลอยู่ในระดับต่ำ
1.00-1.49	การเป็นผู้ตามที่มีประสิทธิผลอยู่ในระดับต่ำที่สุด

ส่วนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะ เป็นคำถามที่สะท้อนมุมมองของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ชุด คือ

ชุดที่ 1 ใช้สำหรับกลุ่มพยาบาลประจำการ ประกอบด้วยคำถามปลายเปิด 4 ข้อ เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการเสริมสร้างพลังอำนาจในงานของหัวหน้าหอผู้ป่วย ในด้าน 1) การให้โอกาส 2) การให้ข้อมูลข่าวสาร 3) การให้การสนับสนุน และ 4) การให้ทรัพยากร

ชุดที่ 2 ใช้สำหรับกลุ่มหัวหน้าหอผู้ป่วย ประกอบด้วยคำถามปลายเปิด 8 ข้อ เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการเป็นผู้ตามที่มีประสิทธิผลของพยาบาลประจำการ ในด้าน 1) ความสามารถในการจัดการตนเอง 2) ความมุ่งมั่นในการทำงาน 3) ความสามารถในการทำงาน 4) การมีพฤติกรรมกล้าแสดงออก 5) ความภักดี 6) ความร่วมมือ 7) การพัฒนาตนเอง และ 8) ความคิดสร้างสรรค์

5. การตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

5.1 แบบสอบถามการเสริมสร้างพลังอำนาจของหัวหน้าหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ

เป็นแบบสอบถามสภาพการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ของ Laschinger (1994) ซึ่งแปลโดย สุนันทา ไซยาฟอง (2544) ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน และผ่านการตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability) โดยการทดลองใช้ (Try out) คำนวณหาค่าความเที่ยงจากสูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้เท่ากับ 0.94 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามส่วนนี้มาตรวจสอบความเที่ยงใหม่อีกครั้งกับพยาบาลประจำการที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแต่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ในโรงพยาบาลชุมชน 6 แห่ง ในจังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ โรงพยาบาลแก้งสนามนาง โรงพยาบาลขามสะแกแสง โรงพยาบาลโนนสูง โรงพยาบาลชุมพวง โรงพยาบาลจักราช โรงพยาบาลด่านขุนทด ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) เท่ากับ 0.96

5.2 แบบสอบถามการเป็นผู้ตามที่มีประสิทธิผลของพยาบาลประจำการตามการรับรู้ของหัวหน้าหอผู้ป่วย

เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากแนวคิดคุณลักษณะการเป็นผู้ตามที่มีประสิทธิผลของ บุญใจ ศรีสถิตนรากร (2550) ซึ่งมีขั้นตอนการตรวจสอบเครื่องมือดังนี้

5.2.1 การหาความตรงตามเนื้อหา (Content validity) ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน นำมาวิเคราะห์ สรุป ปรับปรุงแก้ไข และปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้งก่อนนำไปทดลองใช้ (Try out)

5.2.2 การตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับหัวหน้าหอผู้ป่วยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ในโรงพยาบาลชุมชน ในจังหวัดนครราชสีมา 6 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลแก้งสนามนาง โรงพยาบาลขามสะแกแสง โรงพยาบาลโนนสูง โรงพยาบาลชุมพวง โรงพยาบาลจักราช และโรงพยาบาลด่านขุนทด ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach' alpha coefficient) เท่ากับ 0.96

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์แบบสอบถามรายข้อเพื่อคัดเลือกข้อคำถาม โดยพิจารณาจากค่าสหสัมพันธ์รายข้อและค่าสหสัมพันธ์รวมทั้งฉบับ (Correct item total correlation) ตัดข้อที่มีค่าต่ำกว่า 0.3 ออก ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งแต่เดิมแบบสอบถามการเป็นผู้ตามที่มีประสิทธิผลของพยาบาลประจำการมีข้อคำถามจำนวน 94 ข้อ เมื่อพิจารณาตัดข้อที่มีค่าสหสัมพันธ์รวมต่ำกว่า 0.3 ออก 28 ข้อ เหลือข้อคำถาม จำนวน 66 ข้อ คำนวณหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach' alpha coefficient) ได้เท่ากับ 0.97

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

6.1 ขอหนังสือจากคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ส่งคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ และขออนุมัติการศึกษาวิจัย

6.2 ขอหนังสือจากคณบดี คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ส่งถึงนายแพทย์สาธารณสุข ผู้อำนวยการ และหัวหน้ากลุ่มการพยาบาลโรงพยาบาลชุมชน เขต 14 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

6.3 จัดทำทะเบียนกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มได้ จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของแต่ละโรงพยาบาล ทำรหัสตัวเลขแบบสอบถาม

6.4 โทรศัพท์ติดต่อหัวหน้ากลุ่มการพยาบาลของแต่ละโรงพยาบาล ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

6.5 ส่งหนังสือชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย รายละเอียด วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้วให้กลุ่มตัวอย่างเป็นรายคนทางไปรษณีย์ พร้อมแนบซองจดหมายที่เจ้าหน้าที่ของและติดแสตมป์ เพื่อให้ส่งแบบสอบถามกลับคืนผู้วิจัยโดยตรงภายใน 2 สัปดาห์ ได้แบบสอบถามกลับคืนจาก กลุ่มตัวอย่างหัวหน้าหอผู้ป่วย จำนวน 98 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 59.76 และกลุ่มตัวอย่างพยาบาลประจำการ จำนวน 104 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 63.41

6.6 ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลในแบบสอบถามทันทีที่ได้รับ โทรศัพท์ติดตามแบบสอบถามที่ส่งกลับมาไม่ครบตามรหัสที่ส่งไป และส่งแบบสอบถามไปให้ซ้ำสำหรับที่ทำแบบสอบถามสูญหาย ใช้เวลาการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสิ้น 9 สัปดาห์ ได้รับแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างหัวหน้าหอผู้ป่วยทั้งสิ้น จำนวน 143 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 87.20 และกลุ่มตัวอย่างพยาบาลประจำการทั้งสิ้น จำนวน 148 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.24

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบแบบข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยบันทึกรหัสข้อมูลในเครื่องคอมพิวเตอร์ ทำการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ดังนี้

7.1 วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล โดยหาค่าการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

7.2 ทหาระดับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงานของหัวหน้าหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการและระดับการเป็นผู้ตามที่มีประสิทธิผลของพยาบาลประจำการตามการรับรู้ของหัวหน้าหอผู้ป่วย รายด้าน รายข้อ และโดยรวม วิเคราะห์โดยหาค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และประเมินระดับจากค่าคะแนนเฉลี่ย

7.3 หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้ข้อมูลจากแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบกลับมาเป็นคู่ วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) และ ทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การแปลความหมาย ระดับความสัมพันธ์ของตัวแปร พิจารณาได้จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation coefficient) หรือ ค่า r (บุญใจ ศรีสถิตินรากร, 2547) ดังนี้

ค่า $r = \pm 1.00$	หมายความว่า ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันอย่างสมบูรณ์
ค่า $r > .70$	หมายความว่า ตัวแปรมีความสัมพันธ์ในระดับสูง
ค่า r อยู่ระหว่าง .30-.70	หมายความว่า ตัวแปรมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง
ค่า $r < .30$	หมายความว่า ตัวแปรมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ
ค่า $r = 0$	หมายความว่า ตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์กัน

7.5 รวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะ หาค่าการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

7.6 อภิปรายผลและเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติม